

אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא א"ר יוחנן: כותבי הלכות כשורף התורה והלמד מהן אינו נוטל שכר. דרש ר' יהודה בר נחמני מתורגמניה דר"ל: כתוב אחד אומר כתוב לך את הדברים האלה וכתוב אחד אומר כי על פי הדברים האלה לומר לך דברים שעל פה אי אתה רשאי לאומרו בכתב ושכתב אי אתה רשאי לאומרו על פה. ותנא דבי רבי ישמעאל כתוב לך את הדברים האלה אלה אתה כותב אבל אין אתה כותב הלכות":

(תמורה יד:)

ר' יוחנן אמר: "כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה" - תורה שבכתב ותורה שבעל פה, "כרתי אתך ברית" - ואם המרת אותה ועשית אותה מה שבעל פה בכתב ומה שבכתב בעל פה, אינך מקבל שכר. למה? שכך נתתיה, תורה בכתב ותורה בעל פה.

(שמות רבה מז/ג)

דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרו על-פה

לפי שהקריאה בכתב מצטיירים סודותיה בצורת אותיותיה, ואם קורא אותה על-פה תפחת מעלתה זו.

(המב"ט בהקדמתו ל"קריית ספר")

טעמא דמילתא, משום דדברים שבכתב איכא מילי טובא דמדרשי מתוך הכתב, כגון: חסרות ויתרות, וקרי ולא כתיב ודכוותיהו. ואי אמרת להו על-פה, בצרי להו.

(ר"ן ב-יד. בדפי הר"ף במגילה)

וא"ת והיאך קרינא שירת הים ופרשת הקרבנות בבהכ"נ בעל-פה והלא דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בעל-פה? ואומר ר"ת דהני מיגרס גריסן.

(מרדכי בסוף פרק הניזקין)

שאם היינו אומרים דברים שבכתב על-פה היו מתיאשין לכותבם, וגם לא היו מאמינים עמי הארץ כל כך, כי היו אומרים לא נכתבו, וחכמים רצונם אמרו. (יראים רס"ח)

התורה שבכתב היא שלימה ותמימה, מחוייב שתהא בכתב ולא בעל-פה. שאם לא כן, כיון שראוי לה הכתיבה, אם יאמר אותה בעל-פה אין כאן שלימות ותמימות. ואפילו אם יאמר כל התורה כולה ביחד, מכל מקום הרי בשעה שיאמר החלק האחר כבר אין כאן החלק הראשון ואין תורת ה' תמימה ושלימה. ולפיכך דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בעל-פה.

(מהר"ל, תפארת ישראל ס"ח)

דברים שבעל-פה אי אתה רשאי לאומרו בכתב

א"ר יהודה בר שלום: כשאמר הקב"ה למשה "כתב לך" בקש משה שתהא המשנה בכתב, ולפי שצפה הקב"ה שאומות העולם עתידין לתרגם את התורה ולהיות קוראין בה יונית והם אומרים אנו ישראל ועד עכשיו המאזנים מעויין (ס"א מצויין), אמר להם הקב"ה לעכו"ם: אתם אומרים שאתם בני, איני יודע, אלא מי שמסטורין שלי אצלו הם בני. ואיזו היא? זו המשנה שנתנה על-פה והכל ממך לדרוש. א"ר יהודה בר שלום: א"ל הקב"ה למשה: מה את מבקש, שתהא המשנה בכתב? ומה בין ישראל לעכו"ם, שנאמר "אכתב לו רובי תורת"י וא"כ "כמו זר נחשבו"? אלא תן להם מקרא בכתב ומשנה על-פה.

(תנחומא כי-תשא ל"ד)

ומעתה, מי שאינו רוצה לעקם האמת, יגיע להחלטה, שמה שנמסר פירוש התורה ע"פ ונאסר לכתבה, הוא כדי שלא לעשותה קיום לדור דורות ושלא לקשור ידי חכמי דור ודור לפרש הכתובים כפי הבנתם, כי רק על אופן זה נבון נצחיית התורה, כי שינוי הדורות ודעותיהם, מצבם ומעמדם הגשמי והמוסרי דורשות שינוי דיניהם תקנות ותיקונים. וראיתי בספר הכתב והקבלה, שטרח ג"כ למצוא טעם למה נמסרו רובי דיני התורה ע"פ, ולא עוד אלא שקשה לו יותר, כי הרבה פרשיות שבתורה נשתנו מכל וכל ע"י התושבע"פ, שהוציאם מפשטותם, ולמה לא כתבה לשון מבוררת שלא תהינה בה הבנות מתחלפות, וכתב דלדעתו הוא כדי לנסות את האדם אם יקבל פירוש האמיתי של פירוש חז"ל, ע"ש מה שהאריך, ובאמת אינו כדאי להשיב על דברים בטלים כאלו ויפה היתה שתיקתו מדיבורו, וכל ההתחכמות בזה, אינו אלא להוסיף תימא על תימא. אבל האמת הוא, שהיא חכמה נפלאה מחכמת התורה, שמסרה לחכמי כל דור ודור פירוש התורה, כדי שתהיה התורה חיה עם האומה ומתפתחת עמה, והיא היא נצחיותה.

(הקדמת "דור רביעי" למסכת חולין)

דברים שבעל-פה הם פירוש לדברים שבכתב וכשאין נאמרים אלא בעל-פה אי אפשר לעמוד עליהן אלא מפי מלמד שיפרש לו הפירוש יפה ואלו היה נכתב אפשר שיסתפק בו שלא יבין הלשון.

(ר"ן ב-יד. בדפי הר"ף במגילה)

דע, כי אין ראוי שתהיה התורה שבעל-פה בכתובה, מפני שהתורה שבעל-פה הם פרטי המצוה ופרושיה, ודבר זה אין קץ וסוף, כי הפרטים אין להם קץ, ולא היה דבר שלם אם היה כותב מקצת בלבד. לכך אין לכתוב כלל התורה שבעל-פה חסירה, כי הכתיבה מורה על התמימות שיהיה כאן הכל ביחד, והרי בתורה שבעל-פה אי אפשר כמו שאמרנו. אבל על-פה, הרי כי ענין הפה כן הוא שאין הכל ביחד, כי כאשר מדבר דבור ואחר כך השני, כבר הלך לו דבור הראשון, ולא שייך בדבור תמימות. ולפיכך תורה שבעל-פה אין לכתוב כלל.

(מהר"ל, תפארת ישראל ס"ח)

כדי שלא יסמכו על מה שכתובה לפניהן ולא יעסקו בה כ"כ בעיון כמו שצריכין ליתן לב כשילמדו בעל פה שאז צריכין להגות בהן תמיד כדי לזכור הדברים ולא ישכחוהו וע"י כן יוציאו מדעתם ומסברתם כמה דינים.

(הקדמת הסמ"ע לחו"מ)